

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

48. Gratia ista pendet à libero arbitrio, & ab eius nutu, & usu causaliter praeunte, ut influat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

Ipsium eis præcuerunt Massilienses. Cum enim ejusdem rationis auxilium tribuerint voluntati, cum quo operaretur si vellet, utpote quam ad hoc tantum liberam asserebant, ut vellet aut nollet admittere medicinam, cogebantur talem expectationem tribuere isti auxilio seu Deo. Tale est enim, ut à nutu voluntatis pendeat, & illum ad influendum prærequirat. Itaque eodem verbo (expectandi) etiam ipsi usi & propterea Arausicanâ in Synodo anathemate percossi sunt: Si quis ut à peccato purgemur, voluntatem nostram Deum expectare contendit, &c. restitit ipsi spiritui Sancto. Nam quod ipsi putant, Massilienses hujusmodi gratiam in talibus actibus bonæ voluntatis, & fidei, & orationis, non agnovisse, hallucinatio est non vulgaris, ex qua in istum labyrinthum fallarum opinionum præcipitati sunt. Sed de ista locutione aliquid adhuc inferius.

NOTA XLVIII.

Gratia ista pendet à libero arbitrio, & ab ejus nutu & usu causaliter præeunte, ut influat.

EX eadem radice & alius recentioris doctrinæ frutex nascitur, quod Christi gratiam à libero arbitrio pendere dicunt, & consequenter, quod gratiam subijciunt voluntati, & ejus pedissequum esse faciunt. Impossibile est enim, ut gratia cui est talis operandi modus, non sequatur per omnia in agendo nutum voluntatis. Itaque Lessius audent ac dicit: Cum influat gratia aliquo modo à libero arbitrio pendeat, etiam ab eo pendet, quod gratia dicitur efficax vel inefficax. Et alibi: Est enim liberum arbitrium directè esse causam, cur hic & nunc Deus influat in opus, tum per dona sua, tum per seipsum: non autem Deum aut gratiam, cur liberum arbitrium hic & nunc influat.

Et mox: Nos quodammodo trahere Deum ad cooperandum. Et in alio loco: Quod conversio hic & nunc potius fiat, quam alias & alio modo, huius causa directè & principalis est liberum arbitrium, quamvis non sine auxilio gratiæ. Item: Gratia potest dici determinari ad operandum hic & nunc à libero arbitrio, quia liberum arbitrium potest eâ uti vel non uti. Et rursum: Liberum arbitrium quodammodo determinat gratiam, quatenus eâ utitur, ut hic & nunc influat in opus. Quasi verò magnum amoliendæ invidiæ mysterium in colateret, quod hic & nunc fieri dicatur. Quid est enim aliud hic & nunc fieri per liberum arbitrium, quam per ipsum fieri, ut qui non volebat, velit; qui non agebat, agat; qui aversus erat, convertatur? Nam nihil omnino fit, nisi hic & nunc fiat. Et quisquis causa est, ut hic & nunc fiat opus cum auxilio gratiæ, ipse absolute causa est, ut cum gratia, vel non sine gratia fiat. Non enim verborum istorum (HIC ET NUNC) ille sensus est, quem alioquin præ se ferunt, & auctor ille, ad frangendam invidiam, intelligi perciperet, quod liberum arbitrium sit causa tantum istarum circumstantiarum, hoc loco, & hoc tempore potius quam alio, seu, ut ipse loquitur, potius quam alias & alio modo; quasi alioquin non minus

A futurus sit actus per gratiam istam aliâs videret & alio modo: sed sensus est, quod liberum arbitrium sit causa, cur actus absolute cum suis individuis omnibus circumstantiis in rerum natura ponatur, hoc enim Scholastici omnes passim istâ usitata phrasi significare solent. Itaque quod gratia pendeat à libero arbitrio, incunctanter dicunt: Neque gratiam, sed usum gratiæ subijcimus voluntati. Item: Interdum & rectè Molina dicit, quod gratia sit efficax vel inefficax, (in actu secundo) pendere à libero arbitrio. Quod non video quâ ratione negari possit, nisi quis nodum in seripo querat. Et Franciscus Suarez lib. 3. de auxilijs gratiæ: Hoc ipsum, quod auxilium sit aut non sit habiturum effectum pendet ex libero arbitrio, de auxilijs. 14.

Cap. 12. n. 7. Cap. 10. n. 11

B Et sane si iste modus operandi gratiæ com- petit, non malè auctor iste ratiocinationis istius filum sequitur. Sed in eo fallitur, quod non advertit, se gratiam primi hominis & Angelorum fractis perditæ voluntatis viribus attribuire: quod qui facit, velit nolit, in Massiliensium sensus habetur: qui cum tali gratia tanquam subjectâ & pedissequa voluntatis, à cuius arbitrio & nutu pendere ponebatur, hominem velle credere, gemere, desiderare, orare posse crediderunt. Hinc & isti jam dicti sensus, & phrasæ de gratia Christi usurpatæ omnino improbandæ sunt, quæ à Prospero in Epistola tanquam Christianæ gratiæ injuriolæ rejiciuntur: quod voluntas hominis divina gratiæ sibi pariat opem, non gratia sibi humanam subijciat voluntatem. Talis enim gratia primi hominis, & sine qua non, nullo pacto voluntatem sibi subijcit, sed subijcitur; quia quocumque voluntas sese verterit, subjectæ & pedissequæ inflat sequitur, ut agat, ut orietur, ut influat, ut non influat, ut multum, vel parum, vel nihil omnino operetur. Talis gratiæ sibi voluntas opem parit, quia concursum elicit, ac Deum, ut auctor iste loquitur, trahit ad cooperandum per gratiam. Hanc ergo intelligentiæ perversitatem amoliri, non est nodum, ut ipse putat, in seripo querere, sed injuriam capitalem à Christo avertere, & immobilia Christianæ fidei fundamenta defendere. Quod enim sepe alibi ex S. Leone & Prospero allegavimus, omni acceptione dignum est, ita connexos esse hæresis istius Pelagianæ errores, ut si vel minimum dederis, tota hæresis istius mole opprimor. Si enim arbitrium hominis post lapsum ita liberum est, ut cum primi hominis & Angelorum stantium auxilio sine quo non, possit adhuc credere, sperare, diligere, facere mandata, & perseverare si velit, & non Deus in ipso per auxilium quo operetur ut velit, in qualcumque sese facies verterit, Lessius, Molina, Suarez, Vasquez, & quotquot istâ opinione præoccupati sunt, nunquam efficient, quin invictè Augustinus illaturus sit; ergo liberi arbitrii vites integræ sunt; ergo contra Arausicanum liberum arbitrium non est amissum; ergo peccatum originale non violavit libertatē: ergo non est peccatū originale, quia per illud solum natura humana unversum labefactata est; ergo Christus gratis mortuus est, quia per naturā est iustitia: ergo non est mortuus; ergo non est

Prosper ad Aug.

Leo Ep. ad Nicæ. Prosp. catm. de ingratis. &

Milar. in Ep. ad Aug.

Cent. Arasf. us. 49.

Less. c. 10. n. 11.

Cap. 11. n. 11

Nam. 12.

Cap. 18. c. 3.

Cap. 12. n. 2.

Ibid. n. 7.

incarnatus. Ecce quo nos ducat catena illa perditionis, ex quocunq; dogmate Pelagiano, vel extremâ ac tenui fibrâ dogmatis, religetur.

Atque istæ quidem postremæ hallucinationes Recentiorum ac Massiliensium, quas proximis capitibus tetigimus, reverâ sic se habent, & in vera Christi gratia, quam August. explicuit, nullo pacto admitti possunt. Verba tamen quibus in sensu Massiliensium, *Deus expectare dicitur, ut purgari velimus; & voluntas divina gratia sibi parere opem, non gratia sibi humanam subicere voluntatem*; alium verisimiliorem sensum habent, juxta quem, ut infra dicturi sumus, non minus Recentiores à tramite veritatis exorbitant.

NOTA XXXIX.

Causa excogitandi talis adjutorij, ne aliquin opus nullius sit laudis.

Stud verò gratiæ sufficientis & congruæ genus, eadem omnino ex causa Massilienses & Recentiores sibi machinati sunt. Vtrique enim potentem illam gratiam, quæ facit facere, & voluntatem inclinando determinat, duplici ex causa timent. Prima est, ne opus quod Deus attulerit, vel donaverit voluntati, nullius sit laudis, tanquam quod non à nobis, sed ab ipso Deo perpetratum sit. Cassianus formidinem illam nobis propala vit, & utramque causam tetigit: *Miratur Dominus atque collaudat (Centurionis fidem) cunctisque illis, qui ex Iraelis populo crediderant, præfert, dicens: Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israel. Nullius enim laudis esset ac meriti, si id in eo Dominus, quod ipse donaverat, prætulisset.*

Cassian. Col. 13.

Hoc ipsum ex utraque causa Recentioribus magnopere formidolosum est: *Si Deus ipse per se hæc (fidem & opera bona) debet in eis operari, & non expectat eorum voluntates per auxilium sufficientis præparatas, quomodo credere, & bonum operari est illi liberum? Quomodo laudem merentur, si credant & bene operentur, cum Deus hoc totum in ipsis faciat &c.* quasi non definiere Celestinus Pontifex, quod nemo aliunde Deo placeat, nisi ex eo quod ipse donaverit.

Ess. lib. de grat. efficaciæ. 17. n. 18.

In Epist. ad Epist. Gall. 7.

NOTA L.

Item ne meritum operibus detrahatur.

Secunda, ne opus definat esse meritorium. Hoc Cassianus superius junxit, dum dixit: *Nullius enim laudis esset ac meriti; si id in eo Dominus quod ipse donaverat, prætulisset.*

Ea omnino causa Recentiores vehementer terret. Molina: *Peri namque libertas in prædestinato per auxiliij efficax, comparatione mediiorum seu operum ad beatitudinem & consequens ratio propriorum meritorum.* Et membro 4. *boni a-tem moralem ac meritum tolli queritur.* Et utraq; complexus causam in alio loco: *Si namque arbitrium nostrum ab efficacia aut inefficacia auxiliij divini habet, quod consentiat, aut non consentiat Deo vocanti, certe non ab innata libertate id pender, sed à qualitate auxiliij & motionis divine; atque adeo neque est quod illi cedat in laudem ac meritum. Id ipsum non semel urget Lessius.*

Molin. q. 14. a. 13. disp. 53. memb. 2.

Malin. q. 23. a. 4. & 5. disp. 1. memb. 6.

Idem lib. de grat. effic. 13. n. 13. & 17. cit.

NOTA LI.

Discrepant in operibus moraliter bonis.

Recentiores verò, quamvis gratiam istam actu suo internam, quam jam diximus, tanquam ad opera bona necessariam plerumque requirere soleant, arbitrantur tamen etiam sine tali gratiâ, multa verè bona, nulliusque peccatifeoditate inquinata opera per solum liberum arbitrium exerceri posse. Nam inter eos receptissimum est, opera moralia verè bona per solum liberum arbitrium exerceri posse absque omni interna gratiâ, quemadmodum in Francisco Suarez, Molina, Lessio, videre licet, quorum verbis istam doctrinam tanquam vulgarissimam non opus est astruere.

In hoc verò Massilienses non habent sibi similes. Nam quamvis ipsi naturæ viribus multos bonos actus, ut fidei, & orationis, fieri posse censerent, gratiam tamen illam sine qua non, de qua jam diximus, non excluderent, quemadmodum etiam superius declaratum est.

NOTA LII.

Gratia discernens propriè unum ab altero, est utrisque natura liberi arbitrij divinitus data.

Ed cum viderent Massilienses, nullo pacto satis esse gratiam istam internam sine qua non, ut initium seu primus actus fidei, desiderij, orationis, & similes possent vocari actus gratiæ seu dona Dei, & aliam comminiscendam gratiam, cui opus tanquam veræ causæ qua fiat, attribuerent, rei naturâ id postulante, compulsi sunt. Esto enim, coinfluat ista gratia cum voluntate in actum fidei, clamat tamen ipsa perspicuè veritatis evidentiâ, non esse isti gratiæ tribuendum quod actus fiat, sed alteri causæ, quæ potentiam voluntatis & gratiam simul ad actum rapit, aut determinat. Nam politâ istâ gratiâ quantumcunque magnâ in voluntate, nunquam in æternum sequetur actio voluntatis, nisi voluntas ultrâ ei det manus, atque ad agendum se determinando velit. Ipsa igitur, non gratia, est illa causa quæ facit facere, seu quæ potentiam voluntatis ex actu primo in secundum extrahendo, ex non agente agentem facit. Gratia verò instar habitus accommodando sese nutui voluntatis, instar pedissequæ, sine qua non fieret, imperatricem suam sequitur. Itaque quemadmodum si quis calamo aureo scribat, nequam auro vel calamo, sed Scriptoris voluntati scriptio tribui debet, qui ejus vera & propriè dicta causa est, & nuncupari debet, quamvis non sine calamo coinfluyente, quem ad actum secum rapit, scriptio exerceatur: ita si quis per talem gratiam credit, sperat, aut diligit, non tali gratiæ, sine qua non fiunt, sed credentis, sperantis, diligentis voluntatis nutui actus isti tribui debent. Quæ ex causa jam paulò ante de tali gratiâ Lessium rectissimè dicentem audivimus: *Quod conversio hic & nunc potius fiat, quam aliâs, aut alio modo, huius causa directâ & principalis est liberum arbitrium, quamvis non sine*

Idem l. 2. de heresi Pelag. c. 11. ubi hæc latius.

Less. lib. de grat. effic. 18. n. 3.

auxilio